

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 236/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť F. N., Ž., zastúpeného advokátom Mgr. P. K., Advokátska kancelária, Ž., ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 6/2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2011 doručená sťažnosť F. N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich práv garantovaných čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv garantovaných čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 6/2004 tým, že tento súd po ústnom vyhlásení rozsudku viac ako dva roky vyhotovoval jeho písomnú formu a od vznesenia obvinenia uplynula doba takmer 9 a pol roka a dosiaľ vec nie je právoplatne skončená, pretože prokurátor aj sťažovateľ sa proti rozsudku odvolali.

2. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal prijať sťažnosť na ďalšie konanie a následne konštatovať porušenie ním označených práv, zakázať porušovanie týchto práv, priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 33 000 € a náhradu trov konania „v sume uvedenej v písomnom vyhotovení rozhodnutia“, a to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

3. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým iným zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

4. Jedným zo základných pojmových znakov ústavnej sťažnosti ako prostriedku ochrany ústavným poriadkom zaručených základných práv a slobôd je jej subsidiarita. To znamená, že sťažnosť možno podať len vtedy, ak sťažovateľ pred jej podaním vyčerpal všetky procesné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

5. Povinnosť poskytovať ochranu základným právam a slobodám prislúcha popri ústavnému súdu taktiež všeobecným súdom; keďže sťažovateľ podal proti rozhodnutiu krajského súdu odvolanie, odvolacím súdom bude Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý sťažovateľovi poskytne ochranu základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru.

6. Neprimeranosť dĺžky trestného konania je zásahom do základných práv sťažovateľa a garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to vymedzil v sťažnosti aj sťažovateľ. Avšak skutočnosť, že vo veci už rozhodol krajský súd, ale ešte nerozhodoval najvyšší súd, si zrejme uvedomoval aj sťažovateľ, ktorý v petite sťažnosti neuviedol konkrétny súd, ktorému by sa malo prikázať, aby konal urýchlene, teda bez zbytočných prietáhov; krajský súd totiž prietahy v trestnom konaní už nespôsobuje a najvyšší súd ich ešte nespôsobuje, preto je sťažnosť v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená (chýba jej tzv. akceleračný účinok).

7. Finančná kompenzácia doterajších prietáhov v neskončenom trestnom konaní, ktorú sťažovateľ žiadal v sume 33 000 €, je však prostriedkom komplementárnym, preto vždy pripadá do úvahy až vtedy, ak už nie je možný iný - efektívnejší - prostriedok nápravy (napr. po vykonaní trestu a pod).

8. Najvyšší súd však disponuje celým radom prostriedkov, ktoré mu ponúkajú trestné či ústavnoprávne predpisy (napr. zastavenie trestného stíhania, mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby, a to z dôvodov, ktoré vyplývajú zo samotného ústavného poriadku, a nie z podústavných trestnoprávných noriem, a pod.) na uplatnenie možnosti kompenzácie porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej dobe), avšak za predpokladu, že sťažovateľ túto kompenzáciu v prebiehajúcom trestnom konaní uplatní a že súd tieto prietahy zistí.

9. Aj relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) takú formu kompenzácie považuje za dostatočnú nápravu porušeného práva, ak ju národný súd použije s výslovným uvedením toho, že k tomuto opatreniu pristupuje preto, že bolo

porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej dobe, a pokiaľ ide o zmiernenie trestu, uvedie, v akej miere bol trest z tohto dôvodu zmiernený (rozh. Eckle v. SRN z 15. 7. 1982). Za týchto podmienok je ESĽP toho názoru, že zmluvný štát poskytol dostatočnú ochranu právam vyplývajúcim z dohovoru s tým dôsledkom, že sťažovateľ stráca postavenie poškodeného podľa čl. 34 dohovoru, a tým aj legitímáciu na podanie sťažnosti. V rozsudku z 26. júna 2001 vo veci Beck v. Nórsko formuloval ESĽP vzťah medzi porušením práva na vybavenie veci v primeranej dobe a jeho kompenzáciu v podobe stanovenia výšky trestu ešte presnejšie, keď uviedol, že zmiernenie trestu nezabavuje jednotlivca postavenia poškodeného podľa čl. 34 dohovoru, avšak z tohto všeobecného pravidla existuje výnimka v prípade, pokiaľ národné orgány dostatočne priehľadným spôsobom konštatovali porušenie pravidla primeranej dĺžky konania a toto pochybenie už kompenzovali zmiernením trestu, a to výslovným a merateľným spôsobom. Ak je taká podmienka splnená, dospieva ESĽP k záveru, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nebol porušený.

10. Z uvedeného vyplýva, že ochrana práva na primeranú dĺžku konania, ktoré garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. kompenzácia jeho porušenia môže byť dosiahnutá prostriedkami, ktoré sú vlastné trestnému právu, ak sú jeho normy vykladané ústavne konformným spôsobom. Takto naznačený postup trestných sudcov (senátov) všeobecných súdov je aj istou formou prevencie pred nastúpením zodpovednosti súdu (štátu) a jeho povinnosti ku kompenzácii vo finančnom vyjadrení.

11. Je však povinnosťou sťažovateľa pred podaním ústavnej sťažnosti formálne i materiálne vyčerpať aj tieto námietky proti primeranosti trestu vzhľadom na dĺžku konania.

12. Zo všetkých uvedených dôvodov bola sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011